

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny Arkusze pokazowy
<i>Przedmiot:</i>	Język polski Arkusze 2. Wypracowanie
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	MPOP-P2-100, MPOP-P2-300, MPOP-P2-400, MPOP-P2-660, MPOP-P2-Q00
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	4 marca 2022 r.

Zadanie 17. (0–35)

Wybierz **jeden** z poniższych tematów i napisz wypracowanie.

- W wypracowaniu **rozważ problem** podany w temacie. Przedstaw również **swoje zdanie** i je **uzasadnij**.
- W rozważaniach przedstaw **argumenty**, odwołując się do **utworów literackich** wskazanych w temacie oraz do wybranych **kontekstów** (np.: historycznoliterackiego, literackiego, biograficznego, kulturowego, religijnego, mitologicznego, biblijnego, historycznego, filozoficznego, egzystencjalnego, politycznego, społecznego).
- Jednym z utworów literackich musi być **lektura obowiązkowa** wybrana spośród lektur wymienionych na stronach 2 i 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **300 wyrazów**.

Temat 1.

Podróżowanie jako sposób na poznanie świata i samego siebie.

W pracy odwołaj się do:

- **wybranej lektury obowiązkowej**
- **innego utworu literackiego**
- **wybranych kontekstów.**

Temat 2.

Miłość – inspiruje, ale czasem podcina skrzydła.

W pracy odwołaj się do:

- **wybranej lektury obowiązkowej**
- **innego utworu literackiego**
- **wybranych kontekstów.**

ZASADY OCENIANIA WYPRACOWANIA

Za napisanie wypracowania zdający będzie mógł otrzymać maksymalnie 35 punktów. Oceniając wypracowanie, egzaminatorzy będą przydzielali punkty w czterech **kryteriach głównych**, tj.:

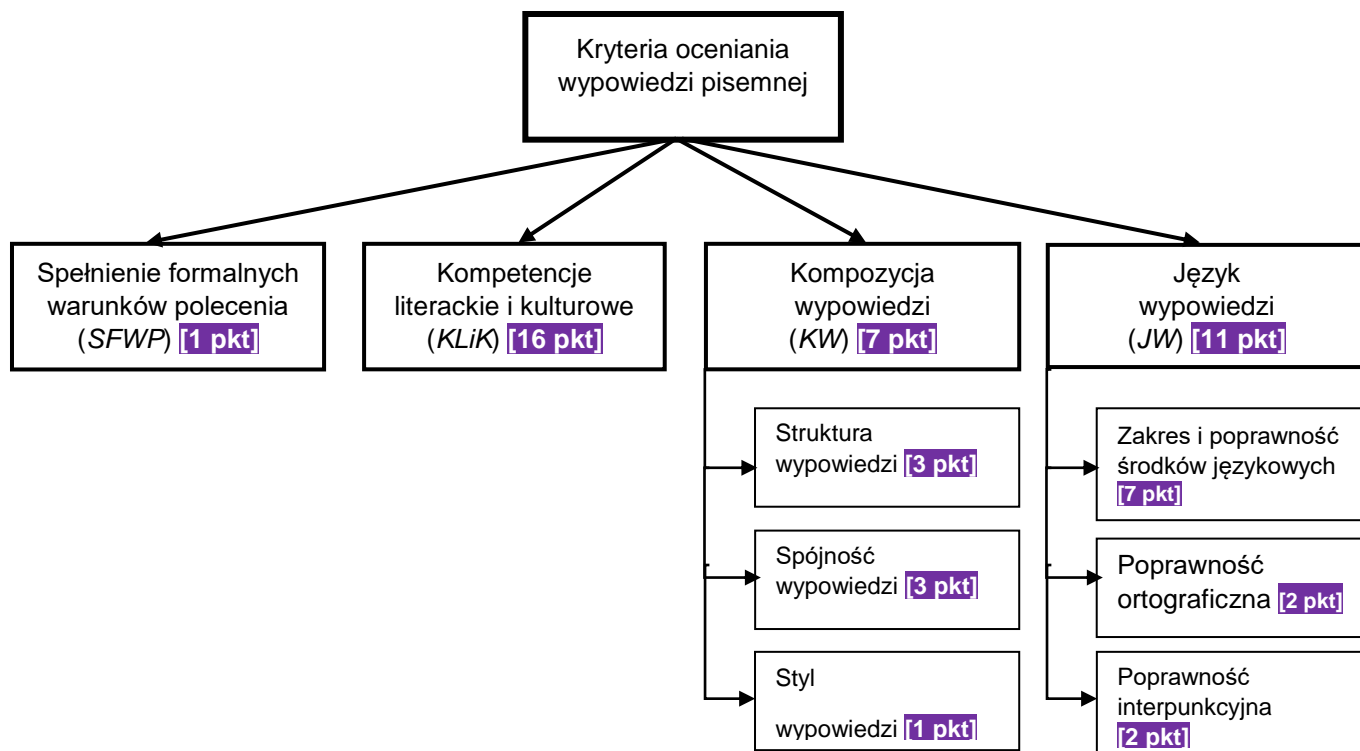
1. spełnienie formalnych warunków polecenia (od 0 do 1 pkt; ≈ 3%)
2. kompetencje literackie i kulturowe (od 0 do 16 pkt; ≈ 46%)
3. kompozycja wypowiedzi (od 0 do 7 pkt; = 20%)
4. język wypowiedzi (od 0 do 11 pkt; ≈ 31%).

W ramach 3. kryterium głównego, tj. „kompozycja wypowiedzi”, egzaminatorzy będą przydzielali punkty w trzech kryteriach składowych, tj.:

- 3a. struktura wypowiedzi
- 3b. spójność wypowiedzi (tj. logika i uporządkowanie wypowiedzi)
- 3c. styl wypowiedzi.

W ramach 4. kryterium głównego, tj. „język wypowiedzi”, egzaminatorzy będą przydzielali punkty w trzech kryteriach składowych, tj.:

- 4a. zakres i poprawność środków językowych
- 4b. poprawność ortograficzna
- 4c. poprawność interpunkcyjna.

1. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy:

- nie występuje w nim błąd kardynalny
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej wybranej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzi argumentacyjną.

<ul style="list-style-type: none"> • W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny. ORAZ • W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej wybranej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzi argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie nie spełnia któregokolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO • Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

Wyjaśnienia (kryterium 1. – SFWP)

1. Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o:
 - 1) nieznanomości treści lektury obowiązkowej, do której odwołuje się zdający, w zakresie:
 - a) fabuły, w tym głównych wątków utworu;
 - b) losów głównych bohaterów, w tym np. łączenie biografii różnych bohaterów;

LUB

 - 2) **całkowicie** nieuprawnionej interpretacji lektury obowiązkowej będącej falsyfikacją danego tekstu.
2. W przypadku lektur obowiązkowych błąd kardynalny może dotyczyć wyłącznie lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej jako lektury do omówienia w całości (nie we fragmentach).
3. W wypracowaniu zdający musi odwołać się do lektury obowiązkowej – w zależności od tematu – wskazanej w poleceniu albo wybranej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. Odwołanie się zdającego do lektury obowiązkowej oznacza, że co najmniej jedno zdanie o tej lekturze ma charakter analityczny, a nie tylko informacyjny.
 - a) Przykład zdania analitycznego: W *Lalce* to w Zasławku można zobaczyć świetnie funkcjonujące gospodarstwo Prezesowej, która realizowała pozytywistyczne idee pracy organicznej i pracy u podstaw.
 - b) Przykład zdania informacyjnego: W swojej pozytywistycznej powieści pt. *Lalka*

Bolesław Prus ukazuje obraz Warszawy.

Za zdania informacyjne uznaje się również sformułowania będące wyłącznie przepisnymi fragmentami polecenia lub parafrazą polecenia.

4. Jeśli jedyna lektura obowiązkowa jest przywołana lakonicznie, bardziej w kontekście / w nawiązaniu do innego utworu literackiego, który zdający szerzej omawia w wypracowaniu, wówczas przywołanie tej lektury traktowane jest jako spełnienie formalnych warunków zadania, ale oceniając KLiK, nie uwzględnia się tej lektury jako kontekst.
5. „Problem wskazany w poleceniu” obejmuje:
 - a) zakres merytoryczny zagadnienia, którego omówienie jest wymagane, ORAZ
 - b) opinię zdającego wraz z uzasadnieniem.
6. Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu, jeżeli obejmuje co najmniej jeden aspekt zakresu merytorycznego ORAZ opinię albo uzasadnienie.
7. Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, jeżeli zawiera co najmniej jeden akapit argumentacyjny.

2. Kompetencje literackie i kulturowe (maksymalnie 16 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy w wypracowaniu zdający:

- wykorzystał znajomość – odpowiednio – wskazanej w poleceniu lub wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego w sposób funkcjonalny
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty, np.: historycznoliteracki, teoretycznoliteracki, literacki, biograficzny, kulturowy, mitologiczny, biblijny, religijny, historyczny, filozoficzny, egzystencjalny, polityczny, społeczny, które pogłębiają i rozwijają rozważany problem
- przedstawił bogatą argumentację, świadczącą o jego erudycji
- wykazał się wiedzą i umiejętnościami z zakresu kształcenia literackiego i kulturowego oraz kształcenia językowego
- nie popełnił błędów rzeczowych zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

Funkcjonalność wykorzystania utworów wskazanych w poleceniu (lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego).	Poziom argumentacji wypowiedzi; erudycyjność wypowiedzi	Liczba punktów	Błędy rzeczowe
Dwa utwory wykorzystane w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogata argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	16 pkt	Za każdy błąd rzeczowy należy odjąć 1 pkt od ogólnej liczby punktów przyznanych za KLIK (od 0 do 16; bez punktów ujemnych).
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadawalająca argumentacja. • Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	15 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadawalająca argumentacja. • W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	14 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	13 pkt	
Jeden utwór wykorzystany w pełni funkcjonalnie, a drugi – częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogata argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	12 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadawalająca argumentacja. • Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	11 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	10 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	9 pkt	
Dwa utwory wykorzystane częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Trafna argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Praca zawiera fragmenty erudycyjne. 	8 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadawalająca argumentacja. • Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	7 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	6 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	5 pkt	
Tylko jeden utwór wykorzystany częściowo ALBO w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Trafna argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. 	4 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadawalająca argumentacja. • Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	3 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	2 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	1 pkt	
Żaden utwór nie został wykorzystany przynajmniej w części funkcjonalnie.		0 pkt	

Uwaga: jeżeli **ostateczna liczba punktów** przyznana w kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe*, tj. liczba punktów po odjęciu punktów za błędy rzeczowe (jeżeli wystąpiły w pracy), wynosi 0 pkt, wówczas w pozostałych kryteriach (*Kompozycja wypowiedzi* oraz *Język wypowiedzi*) przyznaje się 0 pkt.

Wyjaśnienia (kryterium 2. – KLiK)

1. Poprzez wykorzystanie utworu rozumie się wykorzystanie znajomości jego treści oraz odczytanych sensów.
2. Zdający powinien funkcjonalnie wykorzystać w wypracowaniu znajomość dwóch utworów wskazanych w poleceniu, tzn. lektury obowiązkowej ORAZ innego utworu literackiego. Funkcjonalne wykorzystanie znajomości tekstu oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - 1) takich elementów fabuły, np. wydarzeń, bohaterów, wątków
 - 2) sensów utworów,
 które istotnie wspierają tok rozumowania zdającego, albo dobrze ilustrują to, o czym zdający pisze.

Funkcjonalność wykorzystania znajomości tekstów ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Jeżeli w części zasadniczej pracy w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są elementy fabuły lub sensy utworów, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy – wówczas uwzględnia się tę niespójność w ocenie spójności.

3. Utwór literacki nie jest wykorzystany funkcjonalnie, jeżeli zdający wyłącznie streszcza ten utwór lub wybrane jego wątki, ale nie wyciąga żadnego wniosku, nie formułuje żadnej refleksji związanej ze streszczonym utworem.
4. Jeżeli zdający w wypracowaniu napisze więcej niż o dwóch utworach literackich (np. o dwóch lekturach obowiązkowych i o dwóch innych tekstach literackich), o różnym stopniu funkcjonalności, do oceny stopnia realizacji kryterium bierze się pod uwagę dwa utwory wykorzystane w sposób najbardziej funkcjonalny, z których jeden musi być lekturą obowiązkową. Pozostałe utwory mogą być traktowane jako kontekst literacki.
5. Argumentacja to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.

Bogata argumentacja – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami i **szeroka/wieloaspektowa**, uwzględniająca konteksty, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w poleceniu; zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem. W sytuacji, gdy znajomość utworów literackich została wykorzystana częściowo funkcjonalnie, mówimy o argumentacji trafnej.

Zadowolająca argumentacja – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami.

Powierzchniowa argumentacja – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, poprzestająca na pobieżnych obserwacjach, mało dokładna, czasami niepoparta przykładami; również argumentacja, w której zdający podejmuje próbę zbudowania argumentu, dobierając jedynie środki językowe typowe dla struktur argumentacyjnych, np. *Moim pierwszym argumentem jest...*

6. Kontekst należy rozumieć jako odniesienie się przez zdającego w pracy do np.:
 - 1) innego utworu literackiego niż wskazany w poleceniu
 - 2) historii literatury
 - 3) teorii literatury

- 4) charakteru epoki
- 5) biografii autora
- 6) filmu, spektaklu teatralnego
- 7) utworu muzycznego, dzieła plastycznego
- 8) mitologii
- 9) Biblii
- 10) religii
- 11) historii
- 12) filozofii
- 13) kwestii politycznych
- 14) kwestii społecznych,

wybrane przez zdającego w sposób celowy, przydatne do osadzenia omawianego utworu w szerszej perspektywie i pogłębionego odczytania sensów utworu literackiego, do którego zdający odwołuje się w wypracowaniu. Funkcjonalne wykorzystanie kontekstu polega na trafnym jego doborze ze względu na rozważany problem; kontekst pogłębia i rozwija omawiane zagadnienie. Pogłębienie i omówienie danego zagadnienia poprzez konteksty nie oznacza konieczności dogłębnej analizy samych kontekstów jako takich; w szczególności nie może prowadzić do dygresji stosowanej niefunkcjonalnie.

7. Kontekst wykorzystany częściowo funkcjonalnie to odniesienie wyłącznie na poziomie przywołania, np. informacji, wydarzenia; kontekst jest poprawny, ale ogranicza się tylko do funkcji informacyjnej, nie pogłębia i nie rozwija omawianego zagadnienia.
8. Kontekst poprzez odniesienie się przez zdającego do innego utworu literackiego niż wskazany w poleceniu nie jest wykorzystany funkcjonalnie, jeżeli zdający wyłącznie streszcza ten utwór lub wybrane jego wątki, ale nie wyciąga żadnego wniosku, nie formułuje żadnej refleksji związanej ze streszczonym utworem.
9. Erudycję należy rozumieć jako wiedzę przedmiotową zdającego, w tym wiedzę i umiejętność wykorzystania kontekstów, kodów kulturowych, terminologii, znajomości kultury, w tym literatury i sztuki. Wypowiedź świadcząca o erudycji zdającego to wypracowanie, w którym zdający, rozważając problem sformułowany w poleceniu, funkcjonalnie wykorzystał wiedzę przedmiotową.
10. W ocenie poziomu argumentacji wypowiedzi nie uwzględnia się fragmentów wypowiedzi zawierających błędy rzeczowe.
11. Błąd rzeczowy – to błąd świadczący o:
 - nieznajomości wskazanej w poleceniu lektury obowiązkowej (zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym), do której odwołuje się zdający, w zakresie innym niż w przypadku błędu kardynalnego, tj. np. błąd w nazwisku autora, w przypisaniu autorstwa, w nazwisku/imieniu bohatera (dopuszczalne błędy w zapisie, nieprowadzące do trudności w identyfikacji bohatera lub autora, np. **Russeau* albo **Rouseau* zamiast *Rousseau* – błędny zapis to błąd ortograficzny), dotyczący losów bohaterów drugoplanowych bądź wątków innych niż główne
 - nieznajomości utworu literackiego lub tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, innego niż lektura obowiązkowa lub utwór literacki wskazany w poleceniu (każdy błąd

merytoryczny)

- nieuprawnionej interpretacji fragmentu lub fragmentów / części utworu literackiego, w tym poetyckiego, do którego odwołuje się zdający, będącej częściową lub całkowitą falsyfikacją danego utworu
- nieznaności zagadnień z zakresu teorii i historii literatury bądź języka, np. stosowanie pojęć typowych dla epiki w odniesieniu do liryki (np. **narrator wiersza; *wiersz „Ocalony” Różewicza opowiada*). Nie są błędem rzeczowym sformułowania takie jak np. *utwór pokazuje, wiersz ukazuje*
- braku wiedzy dotyczącej wybranego przez zdającego kontekstu, np. błędne przywołanie pojęć lub faktów historycznych.

Jako błąd rzeczowy traktujemy również niepoprawne przywołanie cytatu z utworu literackiego, oznaczone cudzysłowem.

12. Dokładnie ten sam błąd rzeczowy (np. konsekwentne stosowanie błędnego imienia bohatera, którego da się w jednoznaczny sposób zidentyfikować, a fakty opisane w wypracowaniu świadczą o znajomości lektury) powtórzony kilkakrotnie jest liczony jako jeden błąd.
13. Jeżeli dane sformułowanie stosowane/uznawane jest w nauczaniu zwyczajowo za „termin” (np. *apokalipsa spełniona*), ale nie jest terminem w rozumieniu encyklopedycznym oraz/lub nie jest wymienione w podstawie programowej, to błędu w takim sformułowaniu (np. **apokalipsa przepowiadana*) nie traktuje się jako błędu rzeczowego, a jako błąd językowy.

3. Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl (maksymalnie 7 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy:

1. w zakresie struktury wypowiedzi:

- kompozycja wypowiedzi jest funkcjonalna, tzn. czy układ i sposób przedstawienia treści pomaga w zrozumieniu wypowiedzi
- podział wypowiedzi – zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów – jest poprawny i funkcjonalny

2. w zakresie spójności wypowiedzi:

- wypowiedź jest spójna, tzn. złożona z elementów, które tworzą logiczną i uporządkowaną całość
- w wypowiedzi spójność jest zachowana zarówno wewnątrz zdań, jak również między zdaniami i akapitami
- w wypowiedzi użyte zostały odpowiednie środki językowe, np. wskaźniki zespolenia tekstu, struktury metatekstowe, leksykalne wykładniki spójności, które ułatwiają śledzenie toku rozumowania autora

3. w zakresie stylu wypowiedzi:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne) oraz czy zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

3a. Struktura wypowiedzi

Uporządkowanie elementów treściowych wypowiedzi	Podział wypowiedzi	Liczba punktów	
Elementy treściowe wypowiedzi w całości lub w przeważającej części pracy są zorganizowane problemowo.	Poprawny zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów; sposób podziału tekstu pomaga w zrozumieniu tez zdającego. Dopuszczalna 1 usterka.	3 pkt	A
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ALBO w zakresie struktury akapitów.	2 pkt	B
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ORAZ w zakresie struktury akapitów.	1 pkt	C
<ul style="list-style-type: none"> • W pracy podjęta jest próba organizacji elementów treściowych wypowiedzi problemowo. • Elementy treściowe wypowiedzi zorganizowane w pracy częściowo problemowo, częściowo wyłącznie pod względem formalnym. • Elementy treściowe wypowiedzi w całości lub w przeważającej części pracy zorganizowane wyłącznie pod względem formalnym, np. wg kolejno omawianych tekstów literackich. 	Poprawny zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów; sposób podziału tekstu pomaga w zrozumieniu tez zdającego. Dopuszczalna 1 usterka.	2 pkt	D
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ALBO w zakresie struktury akapitów.	1 pkt	E
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ORAZ w zakresie struktury akapitów.	0 pkt	F
Elementy treściowe wypowiedzi niezorganizowane; wypowiedź stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.		0 pkt	G

Wyjaśnienia (kryterium 3a – Struktura wypowiedzi)

1. Elementy treściowe wypowiedzi to – najogólniej rzecz ujmując – „bloki”, na które podzielone jest wypracowanie (w najprostszej formie: wstęp – część zasadnicza (rozwińcie) – zakończenie, ale „część zasadnicza” zazwyczaj jest dzielona na kolejne „bloki”, tj. akapity).
 - 1) Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane problemowo (w toku problemowym), jeżeli każdy z „bloków” w części zasadniczej wypracowania omawia np. jeden aspekt tematu. Omawiając wybrany aspekt, zdający przywołuje argumentację i przykłady z różnych tekstów literackich / kontekstów; czynnikiem organizującym dany „blok” jest właśnie problem („ponadtekstowo”, „międzytekstowo”), a nie dany tekst literacki.
 - 2) Możliwa jest sytuacja, w której zorganizowanie problemowe „pokrywa się” ze zorganizowaniem według kolejno omawianych tekstów literackich, jeżeli w pracy widoczny jest zamysł kompozycyjny wskazujący na tematyczne ustrukturyzowanie wypowiedzi, np. kolejny tekst literacki stanowi przykład umożliwiający np. uszczegółowienie wcześniej omawianego zagadnienia.
 - 3) Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane wyłącznie pod względem formalnym (w toku liniowym), jeżeli każdy z „bloków” w części zasadniczej wypracowania dotyczy innego tekstu literackiego / kontekstu, a jedynym identyfikowalnym czynnikiem organizującym taki układ jest po prostu omawianie w następujących po sobie „blokach” zagadnień dotyczących kolejnych tekstów / kontekstów; tekst jest zorganizowany wg tekstów „jeden po drugim” (np. zmiana kolejności akapitów nie wpływa na strukturę tekstu).
2. Ocena podziału wypowiedzi w skali ogólnej wymaga rozważenia proporcji i funkcjonalności zasadniczych „bloków” pracy, tj. wstępu – części zasadniczej – zakończenia. Usterki w podziale wypowiedzi w skali ogólnej mogą wynikać z np. nieproporcjonalnie i niefunkcjonalnie długiego wstępu, ze zbyt krótkiego (lakonicznego) zakończenia lub z braku jednego z tych „bloków”.
3. Ocena podziału wypowiedzi na akapity wymaga rozważenia, czy logika wyводу została odzwierciedlona w podziale na graficznie wyodrębnione i funkcjonalne akapity. Usterki w podziale wypowiedzi na akapity mogą wynikać np. z faktu, że w pracy występują wyodrębnione graficznie akapity, które nie stanowią zwartej myślowo całości, albo występują akapity, które powinny zostać podzielone na mniejsze bloki, ponieważ taki akapit zawiera kilka wątków (każdy z takich wątków stanowi sam w sobie zwartą myślowo całość).
4. W ocenie struktury wypowiedzi nie uwzględnia się niezrealizowania przez zdającego któregoś z elementów tematu, np. nieodwołania się w ogóle do jednego z tekstów wskazanych w temacie jako obowiązkowy.

3b. Spójność wypowiedzi

Wypowiedź jest w całości spójna lub występują w niej nie więcej niż 2 zaburzenia w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów LUB całej wypowiedzi.	3 pkt
W wypowiedzi występuje 3–5 zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów LUB całej wypowiedzi.	2 pkt
<ul style="list-style-type: none"> W wypowiedzi występuje 6–8 zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów LUB całej wypowiedzi. LUB <ul style="list-style-type: none"> Wstęp pracy jest treściowo niespójny z częścią zasadniczą pracy ALBO z zakończeniem pracy. ALBO <ul style="list-style-type: none"> Zakończenie pracy jest treściowo niespójne z wstępem ALBO częścią zasadniczą pracy. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> W wypowiedzi występuje 9 lub więcej zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów LUB całej wypowiedzi. LUB <ul style="list-style-type: none"> Wstęp pracy jest treściowo niespójny z częścią zasadniczą pracy ORAZ z zakończeniem pracy. ALBO <ul style="list-style-type: none"> Zakończenie pracy jest treściowo niespójne z wstępem ORAZ częścią zasadniczą pracy. 	0 pkt

Wyjaśnienia (kryterium 3b – Spójność wypowiedzi)

- Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą, stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
- Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
- Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - błędów logicznych, w tym ze zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera нефункционалне фрагменты stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - zredagowaniu wstępu lub rozwinięcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiana” się wątków)
 - pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - wprowadzenie treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku / pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem
 - wprowadzania dygresji stosowanych нефункционалне
 - przerwywania toku myślenia zbędnymi zdaniami.

4. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
5. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.
6. Błąd w składni prowadzący do błędu w spójności jest traktowany zarówno jako błąd językowy, jak i błąd w spójności.

3c. Styl wypowiedzi

Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

Wyjaśnienia (kryterium 3c – Styl wypowiedzi)

1. Styl wypowiedzi – co do zasady – powinien być: jasny, prosty (nie: zawily, pretensjonalny), zwięzły, jednolity. Dodatkowo może być żywy, obrazowy.
2. Wypracowanie powinno być napisane stylem stosownym do sytuacji komunikacyjnej, jaką jest egzamin maturalny, co oznacza, że nie należy redagować go, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej. Styl uznaje się za stosowny w przeważającej części, jeżeli jest stosowany w orientacyjnie 2/3 pracy. Styl jest niestosowny do sytuacji komunikacyjnej, jeżeli orientacyjnie ok. 2/3 wypracowania zredagowane jest przy użyciu struktur językowych charakterystycznych dla stylu potocznego w odmianie mówionej.
3. Styl wypracowania jest jednorodny, jeśli zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, odpowiednim dla treści i formy wypowiedzi, lub miesza różne style w wypowiedzi, ale jest to uzasadnione i celowe.
4. Indywidualne upodobania stylistyczne egzaminatora nie mogą wpływać na ocenę stylu pracy zdającego.

4. Język wypowiedzi (maksymalnie 11 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał:

1. w odniesieniu do zakresu i poprawności środków językowych:

- czy zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu
- ile błędów językowych, w tym błędów stylistycznych, zdający popełnił w pracy

2. w odniesieniu do poprawności ortograficznej:

- ile błędów ortograficznych zdający popełnił w pracy

3. w odniesieniu do poprawności interpunkcyjnej:

- ile błędów interpunkcyjnych zdający popełnił w pracy.

4a. Zakres i poprawność środków językowych

Oceniając język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustali na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków		Zakres środków							
		Nie więcej niż 3 błędy jęz.	4–5 błędów jęz.	6–7 błędów jęz.	8–9 błędów jęz.	10–11 błędów jęz.	12–14 błędów jęz.	15–17 błędów jęz.	18 lub więcej błędów jęz.
		A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia, • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.	7 pkt	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2.	Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
3.	Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zakres środków językowych wykorzystanych przez zdającego jest zadowalający i w której znajdują się 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 5 pkt w tym kryterium.

Wyjaśnienia (kryterium 4a – Zakres i poprawność środków językowych)

1. Nie każde nieprecyzyjne sformułowanie jest niepoprawne językowo (stanowi błąd językowy); może być przejawem nieporadności językowej. Błędem jest nieporadność językowa będąca oczywistym nieuzasadnionym naruszeniem obowiązującej normy językowej.
2. Indywidualne upodobania językowe egzaminatora nie mogą wpływać na ocenę poprawności środków językowych w pracy zdającego.
3. W wypracowaniu występuje zróznicowana składnia, jeżeli w pracy zdający wykorzystał poprawnie co najmniej 4 różne struktury składniowe, np.: zdanie pojedyncze, zdanie złożone, zdanie wielokrotnie złożone, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, strona bierna, paralelizm składniowy, poprawne wprowadzanie cytatu, zdanie pytające, zdanie wtrącone.
4. W wypracowaniu występuje zróznicowana leksyka, jeżeli w pracy zdający np. stosuje wyrazy/wyrażenia synonimiczne, stosuje bogatą frazeologię, używa precyzyjnego słownictwa, w tym np. terminologii.
5. W ocenie zróznicowania leksyki nie uwzględnia się nieuzasadnionych powtórzeń wyrazów, zwrotów. Nieuzasadnione powtórzenia są uwzględniane w liczbie błędów językowych.

4b. Poprawność ortograficzna

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.	2 pkt
Praca zawiera 2–3 błędy ortograficzne.	1 pkt
Praca zawiera 4 lub więcej błędów ortograficznych.	0 pkt

Uwaga: Ten sam wyraz zapisany niepoprawnie ortograficznie, powtórzony w wypracowaniu, jest liczony jako jeden błąd ortograficzny.

4c. Poprawność interpunkcyjna

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 4 błędy interpunkcyjne.	2 pkt
Praca zawiera 5–8 błędów interpunkcyjnych.	1 pkt
Praca zawiera 9 lub więcej błędów interpunkcyjnych.	0 pkt

Uwagi

1. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna (w rozumieniu czytelności zapisu), egzaminator oceni ją na 0 pkt.
2. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 400 wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *Spełnienie formalnych warunków polecenia* oraz *Kompetencje literackie i kulturowe*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego zdającego, zostanie unieważniony.
5. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NA EGZAMINIE MATURALNYM Z JĘZYKA POLSKIEGO NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I ROZSZERZONYM WYPRACOWAŃ ZDAJĄCYCH ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

Poprawność ortograficzna

- W ocenie poprawności ortograficznej wypracowania (na poziomie zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, egzaminator będzie uwzględniał następujące błędy (tzn. liczył je jako błędy ortograficzne):
 - błędy w zapisie wyrazów z u – ó, ż – rz, h – ch**
 - łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania.**
 - W ocenie poprawności ortograficznej wypracowania zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, egzaminator nie będzie uwzględniał innych niż wymienione w pkt 1. błędów w zapisie (tzn. nie będzie liczył ich jako błędy ortograficzne), w tym:
 - dodawania, opuszczania, przestawiania liter, sylab lub całych wyrazów**
 - mylenia liter**
 - o podobnym kształcie (*a – o, l – ł – t, n – r, m – n, u – w, e – ę, a – ą, i – j, u – y*)
 - dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
 - odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b – p, d – t, w – f, g – k, dz – c, sz – s, i – y, ę – em – en, ą – om – on, ś – ź, ć – dź*)
 - różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p – b, d – b*) lub poziomej (*m – w, n – u, b – p, d – g, p – g*)
 - ominięcia drobnych elementów graficznych, w tym**
 - oznaczania miękkości nad literami
 - kropek (*dż, ż, i, j*)
 - „ogonków” przy literach *ą* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *ł*
 - błędów dotyczących podziału wyrazu**
 - utraty dźwięczności** (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)
 - błędów wynikających ze schematycznego stosowania zasad ortografii**, np. *startóje* bo *startować*
 - mylenia przedrostków z przyimkami**, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*
 - niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich**, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*.
- Wyrazy z błędami, których nie uwzględnia się w ocenie poprawności ortograficznej, egzaminator podkreśli w wypracowaniu i nad każdym z nich zapisze literę **D** – oznaczającą dysleksję.

Praca zawiera nie więcej niż 4 błędy ortograficzne.	2 pkt
Praca zawiera 5–6 błędów ortograficznych.	1 pkt
Praca zawiera 7 lub więcej błędów ortograficznych.	0 pkt

Uwaga: Ten sam wyraz zapisany niepoprawnie ortograficznie, powtórzony w wypracowaniu, jest liczony jako jeden błąd ortograficzny.

	24	uświadomił sobie, że Izabela jest dla niego nieosiągalna, to nie	
	25	wyzwolił się spod zgubnego uczucia. Nawet wtedy, gdy	
	26	poznawał francuską metropolię, spacerował po jej ulicach, to	
	27	wypatrywał znajomej postaci kobiety, którą kochał. Od myśli	
	28	o niej potrafił uciec tylko czasami. Wtedy doceniał piękno	
	29	Paryża, który uważał za wzór rozwoju cywilizacyjnego.	
	30	Warto wspomnieć, że nie tylko miasta rozwinięte	
	31	cywilizacyjnie <u>mają poznawczą moc</u> , ale też natura. Kate,	jęz.
	32	bohaterka powieści Williama Whartona pt. „Niezawinione	
	33	śmierci”, podczas wspinaczki na Olimp nie tylko zachwycała się	
	34	pięknem potężnej góry, ale przede wszystkim poznała swoje	
	35	możliwości fizyczne i uświadomiła sobie, że nie można się zbyt	
	36	łatwo poddawać i rezygnować z ambitnych celów. Na szczycie	
	37	góry zrozumiała też, jak bardzo kocha swego towarzysza	
	38	podróży – Berta.	
	39	Przytoczone przykłady dowodzą, że niezależnie od tego,	
	40	czy podróżujemy samotnie, czy w towarzystwie bliskiej osoby,	
	41	czy do centrum cywilizacyjnego, czy na łono natury – każda	
	42	podróż jest źródłem cennych refleksji i czyni człowieka	
	43	bogatszym o wiedzę o sobie i świecie.	
	44	Niektórzy ludzie czynią podróżowanie sposobem na życie	
	45	i chcą ciągle być w drodze, nieustannie czegoś doświadczać,	
	46	coś poznawać. Takich bohaterów, dla których celem jest sama	
	47	droga, którzy nie odczuwają potrzeby zakorzenienia	
	48	i przebywania w bezpiecznym domu, ukazała Olga Tokarczuk	
	49	w powieści „Bieguni”. Dla nich świat jest niczym labirynt, a oni	
	50	nieustannie się w nim poruszają, by odkrywać swoje myśli czy	
	51	emocje, by zrozumieć sens swej życiowej wędrówki. Jeden	
	52	z bohaterów utworu, aby poznać samego siebie, planuje	
	53	ruszyć śladami bohatera mitologicznego – Odyseusza.	
	54	My także, czytając „Odyseję” Homera, możemy podążać	
	55	tropem mitologicznego bohatera. Król Itaki przez 10 lat był	
	56	w drodze, przeżył niezwykle przygody, poznał wspaniałe	
	57	krainy, zawędrował nawet do Hadesu, a gdy znalazł się	
	58	między Scyllą a Charybdą, zrozumiał, że w życiu czasem	
	59	trzeba wybierać mniejsze zło.	

	60	Podróż Odysa była także wyprawą w głąb siebie, dała mu	
	61	możliwość poznania swoich emocji, słabości i pozwoliła odkryć	
	62	to, co naprawdę wartościowe. Choć u boku czarodziejki Kirke	
	63	na niczym mu nie zbywało, to odrzucił wszelkie dobra, gdyż	
	64	zrozumiał, że pragnie jedynie powrotu do ojczyzny i bliskich,	
	65	gdyż miłość jest najważniejsza.	
	66	Losy wszystkich przedstawionych bohaterów związane	
	67	były z podróżą, która pozwoliła im poznać uroki	
	68	i niebezpieczeństwa świata, zdobyć nowe doświadczenia	
	69	i zastanowić się nad sobą, swoim życiem i jego wartościami.	
	70	Ich wędrówki symbolicznie odzwierciedlają dolę każdego	
	71	człowieka i wpisują się w popularny od starożytności motyw	
	72	<i>homo viator</i> , który zakłada, że każdy człowiek w swej życiowej	
	73	wędrówce poznaje otaczającą go rzeczywistość i wiecznie czegoś się uczy o świecie i sobie samym. [582 wyrazy]	

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	1	0
----	--	---	---

Uzasadnienie oceny

Wypracowanie w całości spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do lektury obowiązkowej (*Lalki* Bolesława Prusa) oraz do innych utworów literackich
- w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16	liczba błędów rzeczowych	Ogółem KLiK
			0	16

Uzasadnienie oceny

W wypracowaniu wykorzystano w pełni funkcjonalnie trzy utwory literackie oraz kontekst: literacki i kulturowy. Argumentacja jest bogata. Zdający wykazuje się wiedzą przedmiotową i kontekstową, co świadczy o jego erudycji.

3. Kompozycja wypowiedzi

3a	Struktura wypowiedzi	3	2	1	0
		A	B	D	C
					E
					F
					G

Uzasadnienie oceny

Elementy treściowe zostały w całej pracy zorganizowane problemowo; podział wypowiedzi poprawny zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie struktury akapitów; zamysł kompozycyjny zrealizowany w sposób wyrazisty i konsekwentny.

3b	Spójność wypowiedzi	3	2	1	0
----	---------------------	---	---	---	---

0
liczba błędów w spójności

Uzasadnienie oceny

Wywód w całości uporządkowany i spójny.

3c	Styl wypowiedzi	1	0
----	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny

Styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, jednorodny.

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	7	6	5	4	3	2	1	0
		1 A	1 B 2 A	1 C 2 B 3 A	1 D 2 C 3 B	1 E 2 D 3 C	1 F 2 E 3 D	1 G 2 F 3 E	1 H 2 G 2 H 3 F 3 G 3 H

1
liczba błędów językowych

Uzasadnienie oceny

Szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu; 1 dopuszczalny błąd językowy.

4b	Poprawność ortograficzna	2	1	0
----	--------------------------	---	---	---

0
liczba błędów ortograficznych

4c	Poprawność interpunkcyjna	2	1	0
----	---------------------------	---	---	---

0
liczba błędów interpunkcyjnych

Suma punktów	35
---------------------	-----------

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Realizacja 2.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji			Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl</p>	01	Historia ludzkości to historia wielkich i małych wędrówek.	
	02	Na ich różnorodny charakter wskazują już synonimy słowa	
	03	podróż: wyprawa, turystyka, eskapada, włóczęga, migracja,	
	04	tułaczka, pielgrzymka... Analiza słownictwa dowodzi, że	
	05	zarówno przyczyny, jak i kierunki czy cele podróży bywają	
	06	różne.	
	07	Czy jednak każda podróż jest podróżowaniem? Nie.	
	08	Podróżowanie to nie tylko przemieszczanie się w przestrzeni.	
	09	Chodzi w nim bardziej nie o dotarcie do celu, ale o dążenie do	
	10	niego. Czyli o podróżowaniu mówimy wtedy, gdy podróż sama	
	11	w sobie staje się celem, gdy poznaniu świata towarzyszą	
	12	przeżycia wewnętrzne, gdy w kontakcie z nim człowiek się	
	13	rozwija i zmienia, gdy poznaje siebie.	
	14	Artystycznym świadectwem takiego myślenia o znaczeniu	
	15	podróży jest literatura. To w niej odnajdujemy różne realizacje	
	16	toposu <i>homo viator</i> (człowieka wędrującego) –	
	17	przedstawiającego życie ludzkie jako ciągłą podróż, która	
	18	wzbogaca człowieka o nowe doświadczenia i nadaje im sens.	
	19	Archetypowym wzorcem <i>homo viator</i> stał się Odyseusz –	
	20	bohater „Odysei” Homera. Podstawę fabuły eposu stanowi	
	21	długa, dziesięcioletnia wędrówka Odysa wracającego po	
	22	zwycięskiej wojnie z Troją do rodzinnej Itaki. Bohater odwiedza	
	23	kolejno fantastyczne krainy: Lotofagów, cyklopów, nimfy	
	24	Kalipso czy czarodziejki Kirke. Przeżywa niezwykle przygody,	
	25	mierzy się z niebezpieczeństwami. Wędrówka staje się	
	26	sprawdzianem jego charakteru. Musi wykazywać się	
	27	opanowaniem, inteligencją i sprytem. Ale podróż zmienia też	
	28	Odyseusza. Na jej początku jest pewny siebie, wręcz	
	29	zarozumiały. Pokonawszy niebezpiecznego Polifema, ujawnia	
	30	mu swoje prawdziwe imię, czym naraża się na gniew	
	31	Posejdona. Z czasem Odys staje się coraz bardziej nieufny i	
	32	jednocześnie mądrzejszy. Unika zagrożeń, zastanawia się nad	

	33	każdą decyzją, która musi podjąć. Ważnym etapem podróży	
	34	bohatera staje się zejście do Hadesu, gdzie spotyka swoją	
	35	matkę, towarzyszy broni spod Troi i wróżbitę Tyrezjasza. To	
	36	doświadczenie pozwala mu nie tylko dojrzeć konsekwencje	
	37	swoich czynów, dokonać rozrachunku z przeszłością, poznać	
	38	swoj los, ale i lepiej poznać samego siebie.	
	39	Przygody bohatera „Odysei” można odczytywać w sposób	
	40	symboliczny. To archetypy ludzkiego doświadczenia.	
	41	Wędrowka króla Itaki – odczytywana w perspektywie	
	42	egzystencjalnej – staje się symbolem rozwoju człowieka, jego	
	43	dojrzenia pod wpływem doświadczeń.	
	44	Najpełniej motyw <i>homo viator</i> rozwinął się w literaturze	
	45	romantycznej. Dowodem na to jest cała galeria postaci, które	
	46	określane są mianem pielgrzymów (np. w „Sonetach	
	47	krymskich” Adama Mickiewicza czy w „Hymnie” Juliusza	
	48	Słowackiego), tułaczy czy wędrowców.	
	49	Właśnie wędrowiec (co zostało zasygnalizowane w tytule	
	50	II aktu dramatu) zaprezentowany został w „Kordianie” Juliusza	
	51	Słowackiego. Bohater, wokół losów którego został	
	52	skonstruowany dramat, to „człowiek serca”, typowa postać	
	53	swego czasu: wrażliwy samotnik, zagubiony, ulegający	
	54	nastrojowi, pełen wahań i wątpliwości, cierpiący na „chorobę	
	55	wieku”... Po nieudanej samobójczej próbie (akt I) wyrusza	
	56	w podróż – szlakiem modnych romantycznych wędrowek – po	
	57	Europie (akt II). Odwiedza Londyn, Włochy, Watykan. Tak	
	58	określa cel swojej wędrowki: „Obym sam się ocenił, skoro	
	59	świat ocenię”. I zgodnie z tymi oczekiwaniami podróżowanie	
	60	umożliwia mu nie tylko poznanie (i ocenę) świata, ale	
	61	i samopoznanie, odkrycie własnej tożsamości oraz sensu	
	62	swego losu.	
	63	Jaka ocena świata wyłania się z jego obserwacji? Czego	
	64	dowiaduje się Kordian z rozmowy z Dozorcą w James Parku	
	65	w Londynie, z Wiolettą i z Papieżem? Że pieniądź jest siłą	
	66	napędową świata, a rzeczywistość pozbawiona jest ideałów	
	67	i wartości. Dzięki tej podróży otrzymuje gorzką lekcję	
	68	materializmu. Plusem z kolei jest to, że w czasie podróży	

	<p>69 bohater dojrzewa. Na szczycie Mont Blanc, na tle wspaniałego</p> <p>70 krajobrazu, wygłasza wielki światopoglądowy monolog.</p> <p>71 Wreszcie odnalazł cel swojego działania! Stała się nim idea</p> <p>72 „obalania tronów”, walka z monarchistyczną tyranią, potrzeba</p> <p>73 pobudzenia ludów Europy do tej walki. Idea poświęcenia się</p> <p>74 dla sprawy narodowej.</p> <p>75 Warto tu zauważyć, że w procesie dojrzewania Kordiana</p> <p>76 ważną rolę odgrywa przestrzeń. Bohater dokonuje swojego</p> <p>77 odkrycia na górze, z dala od zgiełku świata i ludzi, blisko</p> <p>78 Nieba. To właśnie wierzchołki gór – podobnie jak morze czy</p> <p>79 pustynia – wyjątkowo zajmowały świadomość romantyczną.</p> <p>80 Nieskończona, otwarta przestrzeń paradoksalnie kierowała</p> <p>81 romantyków w głąb – do wnętrza indywidualnej świadomości</p> <p>82 i tożsamości. Wiązała się z niezwykłymi doświadczeniami</p> <p>83 i przeżyciami bohaterów, prowokowała ich do refleksji</p> <p>84 egzystencjalnych.</p> <p>85 Na podróż można także popatrzeć z perspektywy</p> <p>86 metafizycznej. <u>Przykład stanowi dzieło</u> Dantego „Boska</p> <p>87 Komedia”. W tym alegorycznym poemacie o skomplikowanej</p> <p>88 strukturze i symbolice zaprezentowane zostały trzy</p> <p>89 przestrzenie zaświatów: Piekło, Czyściec, Raj. Motywem</p> <p>90 łączącym obrazy świata zmarłych jest motyw wędrówki.</p> <p>91 Narrator-Dante wyrusza w drogę, przez którą „nie szedł nigdy</p> <p>92 żaden żywy”.</p> <p>93 Symboliczny jest jej kierunek: od poznania ludzkich</p> <p>94 grzechów (Piekło), przez oczyszczenie się z nich i pokutę</p> <p>95 (Czyściec), do stanu wiecznego szczęścia (Niebo). Po piekle</p> <p>96 i czyścicu oprowadza bohatera rzymski poeta Wergiliusz, po</p> <p>97 raju – młodzieńcza miłość poety – Beatrycze, a po świetlistym</p> <p>98 Empireum – święty Bernard z Clairvaux.</p> <p>99 Kierowanie się bohatera w górę można interpretować –</p> <p>100 zgodnie z filozofią i kulturą średniowiecza – jako drogę</p> <p>101 człowieka ku Bogu, który jest sensem ludzkiego istnienia. Aby</p> <p>102 ten cel osiągnąć, człowiek musi się wewnętrznie doskonalić,</p> <p>103 czyli wziąć udział w swoistej podróży.</p> <p>104 Podróżowanie może mieć duże znaczenie. Poznawanie</p>	
--	--	--

jęz.

_____	105	świata może wpływać na człowieka. Budować go i rozwijać, jeśli zechce on tylko swoim podróżom nadać głębszy sens. [770 wyrazów]	_____
_____	106		_____
_____	107		_____

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	1	0
----	--	---	---

Uzasadnienie oceny

Wypracowanie w całości spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do lektury obowiązkowej (*Kordiana* Juliusza Słowackiego, *Boskiej Komedii* Dantego) oraz do innych utworów literackich.
- w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16	liczba błędów rzeczowych	Ogółem KLiK
			0	16

Uzasadnienie oceny

W wypracowaniu wykorzystano w pełni funkcjonalnie trzy utwory literackie oraz kontekst: literacki i kulturowy. Argumentacja jest bogata. Zdający wykazuje się wiedzą przedmiotową i kontekstową, co świadczy o jego erudycji.

3. Kompozycja wypowiedzi

3a	Struktura wypowiedzi	3	2	1	0		
		A	B	D	C	E	F

Uzasadnienie oceny

Elementy treściowe zostały w całej pracy zorganizowane problemowo; podział wypowiedzi poprawny zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie struktury akapitów; zamysł kompozycyjny zrealizowany w sposób wyrazisty i konsekwentny.

3b	Spójność wypowiedzi	3	2	1	0
----	---------------------	---	---	---	---

0
liczba błędów w spójności

Uzasadnienie oceny

Wywód w całości uporządkowany i spójny.

3c	Styl wypowiedzi	1	0
----	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny

Styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, jednorodny.

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	7	6		5			4			3			2			1			0					
		1 A	1 B	2 A	1 C	2 B	3 A	1 D	2 C	3 B	1 E	2 D	3 C	1 F	2 E	3 D	1 G	2 F	3 E	1 H	2 G	2 H	3 F	3 G	3 H
		1																							
		liczba błędów językowych																							

Uzasadnienie oceny

Szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu; 1 dopuszczalny błąd językowy.

4b	Poprawność ortograficzna	2	1	0	0
					liczba błędów ortograficznych

4c	Poprawność interpunkcyjna	2	1	0	0
					liczba błędów interpunkcyjnych

Suma punktów	35
---------------------	-----------

	25	jednak zdrada ukochanej zniszczyła w nim te wszystkie	
	26	niezwykłe emocje, podcięła mu skrzydła. Stracił siłę do walki	
	27	i Edkowi łatwo go było pokonać. Miłość pobudziła Artura do	
	28	działania, ale złe emocje z nią związane doprowadziły go do	
	29	upadku.	
	30	Głębokie uczucie do drugiej osoby, inspirujące i niszczące	
	31	jednocześnie, triumfowało nawet w tak straszliwych warunkach	
	32	jak sowiecki obóz pracy, czemu daje wyraz Gustaw Herling-	
	33	Grudziński w „Innym świecie”, kiedy przybliży historię Jegorowa.	
	34	Gdy wokół ludzie trafiali do trupiarni, gdy walczyli o przeżycie	
	35	niszczeni przez głód, choroby i katorżniczą pracę, to właśnie	
	36	miłość inspirowała lekarza obozowego do walki o ukochaną	
	37	Jewgienię Fiodorowną, która już w więzieniu została jego żoną.	
	38	Załatwił jej lżejszą pracę i, choć był już wolny, przyjechał za nią	
	39	do Jercewa. Razem pracowali i byli szczęśliwi. Niestety,	
	40	Jewgienija zakochała się w innym i przy nim przeżywała swoje	
	41	„zmartwychwstanie”, uskrzydlenie, a Jegorow cierpiał. Można	
	42	powiedzieć, że utracił swoje człowieczeństwo, ponieważ, chcąc	
	43	rozdzielić kochanków, przyczynił się do wysłania rywala do	
	44	innego obozu. Nie potrafił pogodzić się ze stratą ukochanej.	
	45	Utracił sens życia, nie przychodził już do obozu, by zajmować się	
	46	chorymi.	
	47	Zarówno losy Artura, jak i Jegorowa są dowodem na to, że	
	48	miłość uskrzydla zawsze, nawet w nieludzkich warunkach, ale	
	49	niekiedy podcina skrzydła i czyni ludzi słabymi, nieszczęśliwymi.	
	50	Tak się dzieje wtedy, gdy osoby ukochane okażą się niegodne	
	51	miłości, gdy dopuszczą się zdrady, jak Ala czy Jewgienija.	
	52	Podobnie postąpiła też Izabela Łęcka z „ <u>Lalki</u> ” Bolesława Prusa,	
	53	o której uczucie próżno walczył Stanisław Wokulski, dla której	jęz.
	54	zdołał ogromny majątek. Zdradzony, najpierw popadł w stan	
	55	depresyjny, potem zaś zniknął bez śladu.	
	56	Miłość motywuje do wielkich czynów, inspiruje artystów, daje	
	57	siłę, aby przenosić góry. Bywa jednak, że prowadzi do dramatów,	
	58	zabiera wolę życia. Czy więc warto kochać? Zdecydowanie tak,	
		bo, parafrazując słowa z „Listu do Koryntian”, podkreślę, że	
		gdyby ktoś posiadał wszelką wiedzę, i wszelką [możliwą] wiarę,	

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	7	6		5			4			3			2			1			0					
		1 A	1 B	2 A	1 C	2 B	3 A	1 D	2 C	3 B	1 E	2 D	3 C	1 F	2 E	3 D	1 G	2 F	3 E	1 H	2 G	2 H	3 F	3 G	3 H
		1																							
		liczba błędów językowych																							

Uzasadnienie oceny

Szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu; 1 dopuszczalny błąd językowy.

4b	Poprawność ortograficzna	2	1	0	0
					liczba błędów ortograficznych

4c	Poprawność interpunkcyjna	2	1	0	0
					liczba błędów interpunkcyjnych

Suma punktów	35
---------------------	-----------

	<p>33 niewielki kapitał, który mógł wystarczyć na dostatnie życie.</p> <p>34 Jednak założył sobie, że jak zdobędzie wielki majątek, to</p> <p>35 będzie mógł oficjalnie starać się o rękę arystokratki. Tak oto</p> <p>36 miłość zainspirowała Wokulskiego do działań wykraczających</p> <p>37 poza rozsądek i rozum dojrzałego i wykształconego człowieka.</p> <p>38 Szybko okazało się, że same pieniądze nie wystarczą. Nie</p> <p>39 zraziło to jednak Wokulskiego. Kierowany ślepą miłością</p> <p>40 podejmował różne działania, których celem było zbliżenie się</p> <p>41 do Izabeli. Wierzył, że mu się uda. I rzeczywiście, otrzymał</p> <p>42 w końcu przyrzeczenie Izabeli, której poglądy na miłość</p> <p>43 w ogóle i na miłość Wokulskiego do niej były zgoła odmienne</p> <p>44 od wyobrażeń bohatera. Wiarołomstwo tak idealizowanej</p> <p>45 ukochanej doprowadziło do zerwania zaręczyn. Ta sama</p> <p>46 miłość, która była inspiracją dla jego dotychczasowych działań,</p> <p>47 teraz podcięła mu skrzydła, stracił chęć do życia, nie widział w</p> <p>48 nim żadnego celu ani sensu. Próbował popełnić samobójstwo,</p> <p>49 sprzedał sklep, rozwiązał spółkę, zakończył w Warszawie</p> <p>50 interesy finansowe... Ostatecznie Prus nie ujawnił w powieści</p> <p>51 dalszych losów swego głównego bohatera. Pozostawił</p> <p>52 czytelnikowi różne tropy i dał możliwość snucia różnych</p> <p>53 domysłów.</p> <p>54 Według mnie miłość pozostawiła w duszy Wokulskiego</p> <p>55 bolesne piętno. Miała być źródłem szczęścia bohatera, a była</p> <p>56 tylko złudną nadzieją, która doprowadziła do nieodwracalnego</p> <p>57 dramatu życiowego. Nawet hipotetyczna praca u Geista czy</p> <p>58 podróż do Chin nie mogą wykorzenić z pamięci bohatera tak</p> <p>59 tragicznego doświadczenia <u>ani myśleć o nim bez emocji</u>. Taka</p> <p>60 miłość to trucizna i brzemień dźwigane do końca życia.</p> <p>61 <u>Bohaterem</u>, którego miłość również inspirowała do</p> <p>62 działania, ale później odebrała chęć do życia, jest Jacek</p> <p>63 Soplica. Ten romantyczny <u>bohater</u> utworu Adama Mickiewicza</p> <p>64 „Pan Tadeusz” zakochał się <u>na zabój</u> w córce stolnika</p> <p>65 Horeszki. Roił sobie, że jest przyjacielem Stolnika i że ten mu</p> <p>66 nie odmówi ręki córki. Zakochany w Ewie ślepo służył</p> <p>67 Stolnikowi. A ponieważ cieszył się sławą i uznaniem wśród</p> <p>68 okolicznej szlachty, bez problemu spełniał wszystkie jego</p>	
--	--	--

	<p>69 zlecenia związane z politycznymi ambicjami. Liczył na to, że</p> <p>70 Stolnik doceni jego poświęcenie, oddanie i bezgraniczną</p> <p>71 wierność. Nie brał sobie do serca tego, co wielu mu mówiło, że</p> <p>72 stolnikowe progi są za wysokie na Jacka nogi. Był zakochany.</p> <p>73 Rzeczywistość okazała się niebawem okrutna dla Soplicy.</p> <p>74 Stolnik dał mu wyraźnie do zrozumienia, że to nie on, Jacek</p> <p>75 Soplica, jest odpowiednim pretendentem do ręki Ewy.</p> <p>76 Upokorzony i pozbawiony nadziei na spełnienie swej</p> <p>77 bezgranicznej miłości do pięknej arystokratki Soplica popadł</p> <p>78 w czarną rozpacz. Stracił sens i chęć do życia. Przestał</p> <p>79 przewodzić okolicznej szlachcie, zaczął pić, ożenił się</p> <p>80 z niekochaną przez siebie kobietą, którą unieszczęśliwił.</p> <p>81 A kiedy podczas ataku Moskali na zamek Horeszki zabił</p> <p>82 Stolnika, to przelała się czara goryczy. Świadkiem popełnionej</p> <p>83 zbrodni był Gerwazy, stary służący Stolnika. Soplicę</p> <p>84 okrzyknięto zdrajcą. Wyśmiewany przez innych, zabójca,</p> <p>85 zdrajca ojczyzny... ucieka po kryjomu z Litwy, aby ostatecznie</p> <p>86 zwyciężyć samego siebie, odpokutować popełnione grzechy</p> <p>87 i poświęcić się dla dobra zniewolonego kraju. Zmienił</p> <p>88 nazwisko, został księdzem, stał się tajnym emisariuszem.</p> <p>89 W romantyczną kreację bohatera zostały wpisane dwie</p> <p>90 miłości: do kobiety i do ojczyzny. Zgodnie ze światopoglądem</p> <p>91 epoki – obie nieszczęśliwe i obie tragiczne. Ale to miłość do</p> <p>92 ojczyzny stała się przyczynkiem do odkupienia win</p> <p>93 popełnionych przez Jacka. Ksiądz Robak umiera, ale z wiarą,</p> <p>94 że Tadeusz i Zosia węzłem małżeńskim złączą zwaśnione</p> <p>95 rody, a ojczyznę niebawem wyzwoli Napoleon maszerujący na</p> <p>96 Rosję.</p> <p>97 Miłość to burzliwy, dramatyczny, a czasem tragiczny</p> <p>98 w skutkach proces, który silnie wpływa na życie człowieka. To</p> <p>99 miłość inspirowała wspomnianych bohaterów do działania,</p> <p>100 ale... Byli skuteczni w swych postępowaniach, kiedy mieli</p> <p>101 nadzieję, ale... Obaj doświadczyli destrukcyjnej siły miłości,</p> <p>102 ale... Zakochani bohaterowie w konfrontacji z rzeczywistością</p> <p>103 przegrywają, ale... Prawdziwa natura miłości okazuje więc się</p> <p>104 nieprzewidywalna. [813]</p>	
--	--	--

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	1	0
----	--	---	---

Uzasadnienie oceny

Wypracowanie w całości spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do dwóch utworów literackich, z których każdy jest lekturą obowiązkową (*Lalka* Bolesława Prusa i „*Pan Tadeusz*” Adama Mickiewicza).
- w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16	liczba błędów rzeczowych	Ogółem KLiK
			0	15

Uzasadnienie oceny

W wypracowaniu wykorzystano w pełni funkcjonalnie dwa utwory literackie oraz kontekst historycznoliteracki. Argumentacja jest zadowalająca

3. Kompozycja wypowiedzi

3a	Struktura wypowiedzi	3	2	1	0	
		A	B	D	C	E

Uzasadnienie oceny

Elementy treściowe zostały w całej pracy zorganizowane problemowo; podział wypowiedzi poprawny zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie struktury akapitów; zamysł kompozycyjny zrealizowany w sposób wyrazisty i konsekwentny.

3b	Spójność wypowiedzi	3	2	1	0
----	---------------------	---	---	---	---

0
liczba błędów w spójności

Uzasadnienie oceny

Wywód w całości uporządkowany i spójny.

3c	Styl wypowiedzi	1	0
----	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny

Styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, jednorodny.

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	7		6		5			4			3			2			1			0					
		1 A	1 B	2 A	1 C	2 B	3 A	1 D	2 C	3 B	1 E	2 D	3 C	1 F	2 E	3 D	1 G	2 F	3 E	1 H	2 G	2 H	3 F	3 G	3 H	
		3																								
		liczba błędów językowych																								

Uzasadnienie oceny

Szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu; 3 dopuszczalne błędy językowe.

4b	Poprawność ortograficzna	2		1		0	
----	--------------------------	---	--	---	--	---	--

0
liczba błędów ortograficznych

4c	Poprawność interpunkcyjna	2		1		0	
----	---------------------------	---	--	---	--	---	--

0
liczba błędów interpunkcyjnych

Suma punktów	34
--------------	----